

Система за контрол на вредителите по полски зеленчукови култури през август

Автор(и):

Дата: 27.08.2021 Брой: 8/2021

ДОМАТИ И ПИПЕР

Вредител – Картофена мана *Phytophthora infestans*

Повреда

По стъблото болестта се проявява, като големи черни петна, които проникват дълбоко. Петната са сухи и твърди. Те прекъсват сокодвижението и частта над тях изсъхва. Болестта напада зелените плодове. По тях се проявяват големи, тъмнокафяви, грапави петна. Зазряващите и узрелите плодове не се нападат от болестта.

Контрол

При задържане на постоянно високи температури над 25°C развитието на болестта се ограничава, при запазване на такива условия третиранията да се извършват с контактни фунгициди.

Да се спазват стриктно карантинните срокове на използваните ПРЗ, съобразени с времето на беритба на плодовете.

Вредител – Брашнеста мана *Leveillula taurica*

Повреда

Напада само листата. По тях от горната страна се образуват хлоротични петна, а от долната страна рехав бял налеп. Петната са ограничени от невратурата и при силно нападение листата прегарят.

Контрол

След установяване на петна от болестта да се извършат третирания през интервал от 10-12 дни с някой от регистрираните фунгициди със системно действие. Да се поддържа висока относителна влажност на въздуха, чрез оросяване на растенията.

Вредител – Столбур *Phytoplasma solani*

Повреда

На пръв поглед болните растения изглеждат добре развити. Новите разклонения са антоцианово оцветени. Листата са силно редуцирани, а жилките от долната страна виолетово оцветени. Чашелистчетата се разрастват силно. Венчелистчетата, тичинките и плодника – атрофират. Цветовете не се оплождат.

Контрол

Продължава летежа на неприятеля *Hyaletes obsoletus* вектор на болестта. В зависимост от метеорологичните условия продължителността му на летеж е от 50 до 70 дни. Това определя и броя на третиранията. Праг на икономическа вредност:

- 2 бр. възрастни/10 откоса с ентомологичен сак;

Вредител – Мана по пипера *Phytophthora capsici*

Повреда

Благоприятни условия за развитие на патогена са влажна почва с температура над 18°C и продължителен валеж с температура 24-29°C. Листата на болните растения увяхват без да си променят зеления цвят и след няколко дни растенията загиват.

Контрол

При установяване на симптоми, болните растения да се изкубват заедно с почвата около корена и да се унищожават. Да се отстранят и съседните здрави растения от двете страни на реда. Здравите да се напръскат със системни фунгициди.

Вредител – Бактерийни петна *Xanthomonas campestris pv. vesicatoria*

Повреда

По всички надземни части на растенията се появяват дребни, воднисти, тъмни, различни по форма и големина петна. Често петната са ограничени от жълтеникав венец. При силно нападение листата пожълтяват и окапват.

Контрол

При поява на първи симптоми да се използват медсъдържащи фунгициди. Контролът на болестта включва: спазване на тригодишно сеитбообращение, сеитба на обеззаразени семена, гравитачно поливане, редовно унищожаване на плевелите.

Вредител – Паежинообразуващи акари *Tetranychus* sp.

Повреда

Топлото време през месец юли, допринася за бързо размножаване на акарите. Те смучат сок от долната страна на завършили растежа си листата. На местата на повреда тъканите избледняват и са оплетени с паяжинни нишки. Силно повредените листа изсъхват напълно, а растенията изостават в растежа си и дават ниски и некачествени добиви.

Контрол

Да продължат редовните наблюдения върху плътността на акарите. Праг на икономическа вредност:

- домати – 10% нападнати растения;
- пипер – 5-6 броя на лист;
- патладжан – 5 броя на лист или 10-15% нападнати растения;

краставици – 5% нападнати растения;

Вредител – Листни въшки сем. *Aphididae*

Повреда

Задържането на високи температури и ниска атмосферна влажност през лятото намали плътността на листните въшки. Въпреки това те небива да се подценяват, защото са преносители на вирусни болести.

Контрол

Пръсканията да се проведат при праг на икономическа вредност:

- домати – 10 % нападнати растения и образуване на първите колонии;
- пипер – 5 % нападнати растения с единични колонии;

Вредител – Трипсове *Thrips tabaci*, *Franklinella occidentalis*

Повреда

С повишаване на температурите през летните месеци се повиши и плътността на трипсове. Те смучат сок от листата, вегетационният връх и пъпките. Освен преките щети трипсове са преносители и на вируса на доматената бронзовост.

Контрол

Контролът срещу тези неприятели налага редовно унищожаване на плевелната растителност, обследване на площите и пръскане с разрешените продукти за растителна защита в разрешените дози.

*Вредител – Оранжевийна белокрылка **Trialeurodes vaporariorum***

Повреда

Първоначално по листата се появяват светли петънца, които с течение на времето се сливат. При силно нападение плодовете нарастват неравномерно и неравномерно узряват.

Контрол

Да се извършват навременни третирания с разрешените инсектициди, като се редуват продукти с различен механизъм на действие и се опръсква долната страна на листата.

*Вредител – Доматен миниращ молец **Tuta absoluta***

Повреда

Гъсениците се хранят по всички надземни части. Вгризват се в младите връхчета и връхни пъпки като изгризват сърцевината им, при което растенията се деформират. Възрастните гъсеници навлизат и в плодовете, по които се наблюдават груби рани с екскременти около входа.

Контрол

Преди предприемане на пръскане трябва да се знае кой е преобладаващият стадий на неприятеля (възрастни, яйца или ларви), за да се направи правилният избор на инсектицид. Третиранията насочени срещу по-ранните ларвни възрасти са по-ефикасни.

*Вредител – Памукова нощенка **Helicoverpa armigera***

Повреда

Гъсениците предпочитат генеративните органи на растенията. По плодовете на домати те изгризват отвори с различна големина и дълбочина. В плодовете на пипера изгризват входен отвор и навлизат във вътрешността, където се хранят със семената.

Контрол

Най-големи щети нанасят гъсениците от второ поколение. **Праг на икономическа вредност:**

5% нападнати плодове – във фазата „плодообразуване“. Когато културите са в беритбена зрелост да се използват продукти за растителна защита с по-къс карантинен период.

КРАСТАВИЦИ

*Вредител – Ъгловати петна (Бактериен пригор) **Pseudomonas syringae pv. lacrymans***

Повреда

При силно нападение листата напълно прегарят. По плодовете петната са дребни, воднисти с белезникав ексудат по тях. Повредата се разпространява навътре в плода под формата на мокро гниене.

Контрол

При поява на признаци на болестта да се проведе пръскане с медсъдържащи продукти за растителна защита. В районите с паднали градушки, задължително да се извърши третиране.

Вредител – Кубинска мана *Pseudoperonospora cubensis*

Повреда

По горната листна повърхност се появяват хлоротични петна разлети или ограничени от невратурата. При силно нападение листата и целите растения изсъхват.

Контрол

Редовните поливки при краставиците, създават постоянен риск от болестта. При пръскането да се покрива добре долната повърхност на листата.

Вредител – Брашнеста мана *Sphaerotheca fuliginea*

Повреда

По листата се появяват дребни кръгли петна, покрити с бял брашнест налеп. При силно нападение листата жълтеят и изсъхват, а завръзките загиват. При благоприятни климатични условия по младите плодове се наблюдават петна, покрити с брашнест налеп.

Контрол

За ограничаване на болестта да се извършват третирания през интервал от 10-12 дни с някой от регистрираните фунгициди със системно действие. Задължително да се спазват карантинните срокове на използваните фунгициди.

Вредител – Листни въшки сем. *Aphididae*

Повреда

Да продължи наблюдението на листните въшки.

Контрол

Третиране да се проведе при праг на икономическа вредност:

- краставици – 20-25% нападнати растения – през месец юли-август;

ЗЕЛЕ

Вредител – Мана по зелето *Peronospora parasitica*

Повреда

По външните листата се образуват бледожълти петна с налеп от долната страна. Заразата от тях може да премине във вътрешните листа, по които се явяват сухи петна или се развива мокро гниене. Постепенно инфекцията прониква по-дълбоко в зелките.

Контрол

Нападнатите зелки не могат да се съхраняват и бързо изгниват.

Да се извършват редовни обследвания и при доказано нападение да се проведе третиране със системни продукти за растителна защита.

Вредител – Зелени бълхи *Phyllotreta sp.*

Повреда

При изхранването си зелевите бълхи предпочитат младите и нежни листа, но заедно с тях могат да повредят и по-старите.

Контрол

Праг на икономическа вредност:

- след разсаждане – 10 броя бълхи/кв. м.; през вегетацията – 10 % унищожена листна маса

*Вредител – Зелев пеперуди **Pieris sp.***

Повреда

Младите гъсеници нагриват долния епидермис и паренхимната тъкан, без да засягат горния епидермис. Възрастните гъсеници изгриват големи участъци по листата, като може да унищожат почти цялата листна петура и да оставят незасегнати само дебелите жилки.

Те не навлизат в главите на зелето.

Контрол

Третиране да се проведе срещу гъсениците от II-III възраст при праг на икономическа вредност:

- след разсаждане - над 1 % силно нападнати растения; 2-3 бр.гъсеници/растение;
- през вегетацията – яйчни купчинки върху 5 % от растенията или 25 % повредени листа.

*Вредител – Зелева нощенка **Mamestra brassicae***

Повреда

Да се проследи развитието на гъсениците от второ поколение на зелевата нощенка. Гъсениците дълбаят ходове в главите на зелето и ги изпълват с екскременти.

Контрол

Третиране да се проведе срещу гъсениците при праг на икономическа вредност:

- 15-18 броя гъсеници на 100 растения.

*Вредител – Зелев молец **Plutella maculipennis***

Повреда

Излюпените гъсеници минират листата, по-късно изгриват долния епидермис и паренхима, без да засягат горния. При масово нападение те унищожават по-голяма част от листната петура и листата засъхват.

Контрол

Зелевият молец е особено опасен за късното зеле. Пръскане да се проведе срещу гъсениците при праг на икономическа вредност

- 10 % повредена листна маса, след завиване на главите.

При третиране на зелевите култури да се прибавя прилепител!

ПРАЗ

Вредител – Минираща муха по праза *Napomyza gymnostoma*

Повреда

Ларвите правят ходове в стъблата на празата. Обвивните му листа се разцепват в мястото на повредата и по-късно през пукнатините навлизат патогени. Ларвите завършват развитието си в празата, какавидират и презимуват в него.

Контрол

През месец август се очаква летеж на трето поколение на неприятеля. Химичният контрол срещу ларвите е труден, заради скритият им начин на живот. Третирането да се насочи срещу мухите по време на летежа им преди яйцеснасяне.

При третиране на луковите култури да се прибавя прилепител!

КАРТОФИ

Вредител – Картофена мана *Phytophthora infestans*

Повреда

Продължава развитието и разпространението на болестта в цялата страна. В силно нападнатите посеви се констатира повреда и по клубените. По тях се образуват оловносиви, хлътнали петна. Повредите се разрастват, като месестата част под тях некротира и придобива ръждивокафяв цвят.

Контрол

При неустойчиво време, висока въздушна влажност, умерени среднодневни температури и допусната зараза по растенията, да се използват системни фунгициди. В рамките на една вегетация, един продукт или група от продукти с еднакъв механизъм на действие, да не се прилагат повече от три пъти.

Вредител – Кафяви листни петна (Алтернария) *Alternaria solani*

Повреда

По листата петната са неправилни и концентрично зонирани. По стъблата те са черни и леко удължени, а по клубените са леко хлътнали, тъмнокафяви с черен налет по тях.

Контрол

Да продължат третиранията срещу кафявите листни петна през 7-10 дни с регистрираните продукти за растителна защита.

Вредител – Колорадски бръмбар *Leptinotarsa decemlineata*

Повреда

Отчетеното нападение от неприятеля е в традиционно висока плътност за всички картофопроизводителни райони в страната. Възрастните и ларвите се хранят като изгризват цялата листна маса и от растението може да останат само стъбла и по-дебели дръжки.

Контрол

Химичен контрол да се проведе при праг на икономическа вредност за ларвите - 20% нападнати растения;

при посевити за семепроизводство:

- 20% нападнати растения от ларви и възрастни;
- 5- 10 бр. ларви и възрастни на 100 растения;

Вредител – Картофен молец Phthorimaea operculella

Повреда

Нападат се предимно клубените, където гъсениците изгризват галерии изпълнени с извержения, огризки и паяжини. Над мястото на повредата обвивката на клубена засъхва и хлътва. Повредените картофи са негодни за консумация и преработка.

Контрол

Навременното прибиране на реколтата и унищожаването на растителните остатъци, намалява плътността на неприятеля. При доказано висока плътност преди окосяване на листната маса да се извърши третиране с контактен препарат, с къс карантинен срок.